

МЕТОДОЛОГІЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Лепьохін О.В., к.е.н., доцент

*Запорізький національний університет,
Україна, 69600, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66*

Lepekhyn@ukr.net

Досліджено теоретико-методичні підходи до визначення сутності поняття методологія з позиції сучасних методологічних положень економічної науки, які означають дослідження концепцій, теорій і основних принципів міркування, що використовуються в тій або іншій науці. Встановлено взаємозв'язок методологічних положень управління розвитком підприємства, яке перебуває в постійному пошуку резервів підвищення ефективності виробництва і пошуку зв'язку із зовнішнім середовищем. Визначено методологічні основи формування системи управління розвитком підприємства з урахування реальних процесів проектування, аналізу і оцінки управління підприємством, його економічного і соціального розвитку, взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем у взаємозв'язку з процесом його адаптації до змін зовнішнього середовища. Виокремлено переваги використання в управлінні життєдіяльністю концептуального представлення методологічних положень у вирішенні проблеми управління розвитком підприємства з системної позиції. Розкрито методологічні положення з позиції системного аналізу, що відбиває необхідність структурувати розкриття методологічних положень у вирішенні проблеми управління розвитком підприємства в сучасних умовах господарювання. Обґрунтовано застосування елементів системного аналізу в комплексному підході управління підприємством, які розробляються з урахуванням загальних принципів дослідження складних явищ і об'єктів шляхом їх системного характеру, як раціональний інструмент для розкриття системної характеристики методології як сукупності методів стосовно управління економічним зростанням і розвитком підприємства. Для управління життєдіяльністю підприємств та аналізу їх проблем запропоновано використовувати визначену послідовність дій, яка забезпечить врахування критерій інноваційності, ресурсозбереження, ефективності та інтенсифікації, сталого розвитку та зростання.

Ключові слова: методологія, управління, життєдіяльність, розвиток, концептуальний підхід, ефективність, концепція.

Лепехин А.В. МЕТОДОЛОГИЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО ПОДХОДА К УПРАВЛЕНИЮ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЙ / *Запорожский национальный университет, Украина*

Исследованы теоретико-методические подходы к определению сущности понятия методология с позиции современных методологических положений экономической науки, которые означают исследование концепций, теорий и основных принципов рассуждения, которые используются в той или иной науке. Установлена взаимосвязь методологических положений управления развитием предприятия, которое находится в постоянном поиске резервов повышения эффективности производства и связи с внешней средой. Определены методологические основы формирования системы управления развитием предприятия с учетом реальных процессов проектирования, анализа и оценки управления предприятием, его экономического и социального развития, взаимодействия предприятия с внешней средой во взаимосвязи с процессом его адаптации к изменениям внешней среды. Выделены преимущества использования в управлении жизнедеятельностью концептуального представления методологических положений в решении проблемы управления развитием предприятия с системной позиции. Раскрыты методологические положения с позиции системного анализа, которые отражают необходимость структурировать раскрытие методологических положений в решении проблемы управления развитием предприятия в современных условиях ведения хозяйства. Обосновано применение элементов системного анализа в комплексном подходе управления предприятием, которые разрабатываются с учетом общих принципов исследования сложных явлений и объектов через их системный характер, в качестве рационального инструмента для раскрытия системной характеристики методологии как совокупности методов применительно к управлению экономическим ростом и развитием предприятия. Для управления жизнедеятельностью предприятий и анализа их проблем предложено использовать определенную последовательность действий, которая обеспечит учет критериев инновационности, ресурсосбережения, эффективности и интенсификации, устойчивого развития и роста.

Ключевые слова: методология, управление, жизнедеятельность, развитие, концептуальный подход, эффективность, концепция.

Lepyochin O.V. METHODOLOGY OF CONCEPTUAL GOING IS NEAR MANAGEMENT OF ENTERPRISES VITAL FUNCTIONS / *Zaporizhzhya National University, Ukraine*

Investigational theoretical-methodical going near determination of essence of concept methodology from position of modern methodological positions of economic science, which mean research of conceptions, theories and basic principles of reasoning, which are used in that or other science. Intercommunication is set of methodological positions of management development of enterprise which is in the permanent search of backlogs of increase of efficiency of production and search of connection with an external environment. Methodological bases of forming of control system by development of enterprise are certain from the account of the real processes of planning, analysis and estimation of management an enterprise, him economic and social development, co-operation of enterprise with an external environment in intercommunication with the process of his adaptation to the changes of external environment. Advantages of the use are distinguished in the management of conceptual presentation of methodological positions vital functions in the decision of problem of management development of enterprise from system position. Methodological positions are exposed from position of analysis of the systems, which removes a necessity structure opening of methodological positions in the decision of problem of management development of enterprise in the modern terms of manage. The application of the elements of the system analysis in complex enterprises' management approach which are developed in accordance with the general principles of investigation of complex phenomena and objects through their systemic nature as a rational tool for uncovering system characteristics methodology as a set of methods in relation to the management of economic growth and development of the enterprises are substantiated. For the management of enterprises and analysis of their problems vital functions it is suggested to use the certain sequence of executions, which will provide an account criterion of innovations, resource maintenance, efficiency and intensification, steady development and increase.

Key words: methodology, management, vital functions, development, conceptual approach, efficiency, conception.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Розробка методологічних положень у галузі комплексного управління процесом життєдіяльності підприємств їх зростанням і розвитком обумовлює звернення до поняття «методологія», ідентифікацію складових елементів методологічних положень, що підлягають розкриттю, і підходів до них. З позиції сучасних методологів економічної науки, термін «методологія» означає дослідження концепцій, теорій і основних принципів міркування, вживаних у тій або іншій науці. Подібна концепція поділяється і представниками філософської науки – дослідження методів наукового пізнання є предметом методології науки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

В умовах розвитку ринкових відносин актуальним для економічної безпеки підприємств є питання управління життєдіяльністю підприємств шляхом формування концептуальних засад. Ці питання досліджувалися закордонними і українськими науковцями, а саме В. І. Романчиним, І. В. Скобляковою, В. Т. Смирновим [1]. Кублін І. М., Махметова А. Е. [2] дослідили можливості використання дескриптивного аналізу в процесі управління промисловими підприємствами і особливості його застосування при управлінні життєдіяльністю підприємств у сучасних умовах. Смирнов В. Т., Романчин В. І., Скоблякова І. В. [3] визначили комплексний взаємозв'язок елементів теорії управління господарюючими суб'єктами економіки, теорії економічного аналізу, теорії економічного зростання, методів рішення управлінсько-методологічних проблем економічного зростання і розвитку підприємства, у процесі вивчення і вдосконалення методології оцінки, діагностики і прогнозування зростання і розвитку підприємства. Бурманн К., Ханжина В., Попов Е. [4, 5] пов'язують життєдіяльність підприємств з можливістю використання ринкового потенціалу та нематеріальними організаційними можливостями зростання вартості підприємств в майбутньому та забезпечення подальшого їх розвитку. Життєдіяльність підприємств А. А. Агеєнко [6] та І. М. Бойчук, П. С. Харів [7] пов'язують з інвестиційною привабливістю, що забезпечить фінансову стійкість та платоспроможність підприємств у майбутньому. Але невирішеними залишаються питання щодо формування концептуального підходу методології управління життєдіяльністю та розвитком підприємства.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є розробка теоретико-методологічних засад виявлення впливу концептуального підходу до управління життєдіяльністю підприємств на обґрунтування пріоритетних напрямків їх розвитку та можливості забезпечення системного підходу до контролю над діяльністю підприємств у цілому. Для досягнення визначеної мети в статті було поставлено такі завдання: досліджено теоретико-методичні підходи до визначення сутності поняття методологія з позиції сучасних методологічних положень економічної науки; встановлено взаємозв'язок методологічних положень управління розвитком підприємства; визначено методологічні основи формування системи управління розвитком підприємства з урахування реальних процесів проектування, аналізу і оцінки управління підприємством; розкрито методологічні положення з позиції системного аналізу; запропоновано використання визначеної послідовності дій, яка забезпечить врахування критеріїв інноваційності, ресурсозбереження, ефективності та інтенсифікації, сталого розвитку та зростання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Методологія дає основу виділити основні підходи до розкриття поняття «методологія» як наукового методу обґрунтування знань стосовно досліджуваного процесу:

- методологія – це вчення про принципи, методи і способи наукового обґрунтування системи знань про комплексний взаємозв'язок процесів життєдіяльності, зростання і розвитку підприємства, вчення про методи наукового пошуку ефективних способів управління цими процесами в їх комплексному взаємозв'язку;
- методологія – це наука, що вивчає вплив економічних законів на процеси життєдіяльності, зростання і розвитку підприємства як складної соціально-економічної системи, що постійно розвивається під впливом зовнішнього середовища, що змінюється;
- методологія – це наука, покликана відбивати нові знання про основні закономірності функціонування, зростання і розвитку підприємства відповідно до теоретичних положень концепції життєвого циклу організації, на системному рівні – відбивати методологічні проблеми управління досліджуваним процесом як необхідної бази для здійснення прикладних методичних розробок [1, с. 74].

Ця характеристика поняття «методологія» прийнята нами за основу розкриття методологічних положень управління розвитком підприємства, яке перебуває в постійному взаємозв'язку із зовнішнім середовищем. Якщо взяти до уваги, що результативність функціонування підприємства визначається використанням потенціалу його внутрішнього середовища і взаємодією із зовнішнім середовищем, то розкриття методологічних положень має бути конкретизоване з обліком:

- застосування методу системного аналізу в управлінні зростанням і розвитком підприємства (у економічній літературі системний аналіз розглядається як методологія дослідження важких для спостереження і розуміння властивостей об'єктів і відносин між ними за допомогою представлення цих об'єктів як цілеспрямованих систем, вивчення властивостей цих систем і взаємовідносин між цілями і засобами їх реалізації; з нашої позиції системний аналіз розглядається як поширений інструмент методології дослідження об'єктів управління за допомогою представлення їх як систем і аналізу цих систем з урахуванням їх системного характеру);
- застосування маркетингового підходу як системи управління діяльністю підприємства по розробці, виробництву і реалізації продукції(робіт, послуг) на основі комплексного дослідження і прогнозування ринку, а також реальних запитів і потреб споживачів; це обумовлює необхідність виявлення маркетингово-методологічних проблем на рівні

внутрішнього середовища підприємства (визначення, класифікація, оцінка і пояснення сильних і слабких сторін підприємства) і його зовнішнього середовища (мікро- і макросередовища як прояви потенційних загроз і можливостей для підприємства);

- комплексному взаємозв'язку елементів теорії управління господарюючими суб'єктами економіки, теорії економічного аналізу, теорії економічного зростання, методів рішення управлінсько-методологічних проблем економічного зростання і розвитку підприємства, вивчення і вдосконалення методології оцінки, діагностики і прогнозування зростання і розвитку підприємства, що відбивають комплекс, оцінки ефективності управління його розвитком як соціально-економічної системи, взаємозв'язку процесів розвитку зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства [2, с. 91].

У зв'язку з цим системне відображення методологічних положень управління розвитком підприємства як необхідної бази методичних розробок у цій галузі управління визначає необхідність розкриття поняття «методологія».

По-перше, це розкриття методології як наукового методу пізнання закономірності зміни зовнішнього середовища, виявлення загальної тенденції розвитку і оцінки міри ризиків у взаємовідношенні підприємства із зовнішнім середовищем. У зв'язку з цим дослідження має бути спрямоване на розвиток методів економічного аналізу, методів підвищення ефективності адаптації підприємства до змін зовнішнього середовища, методів мінімізації ризиків у взаємовідносинах зовнішнього середовища і підприємства як економічно-соціально-економічної системи [3, с. 102].

По-друге, це розкриття методології як наукового методу пізнання закономірності розвитку внутрішнього середовища підприємства, його економічного і соціального розвитку в комплексному взаємозв'язку із закономірностями розвитку зовнішнього середовища і можливостями по нарощуванню і реалізації власного соціально-економічного потенціалу. У цьому випадку зусилля мають бути спрямовані на пошук і вдосконалення оптимального шляху розвитку підприємства в поєднанні з глибоким методологічним опрацюванням теоретичних основ обґрунтування оптимального варіанта розвитку підприємства, оптимального використання його соціально-економічного потенціалу і формування методологічних основ цілепокладання при стратегічному плануванні розвитку підприємства, а також на пошук методів мінімізації ризиків, що обмежують процеси життєдіяльності підприємства як соціально-економічної системи.

По-третє, це розкриття методології як сукупності методів формування ефективної системи управління соціально-економічним розвитком підприємства. У цьому випадку повинні розглядатися методи підвищення ефективності управління розвитком підприємства з урахуванням обґрунтування оцінки ефективності управління цим процесом, методи оптимізації управлінських рішень, спрямованих на комплексне управління процесами життєдіяльності підприємства, методи підвищення його конкурентоспроможності, інноваційні методи розвитку виробництва, методи виявлення, оцінки і реалізації потенціалу системи управління підприємством.

Узагальнюючи, слід визнати, що розкриття методологічних основ формування системи управління розвитком підприємства неможливе без урахування реальних процесів проектування, аналізу і оцінки управління підприємством, його економічного і соціального розвитку, взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем у взаємозв'язку з процесом його адаптації до змін зовнішнього середовища.

Управління підприємством і його розвитком як складною соціально-економічною системою розглядається нами, як слабоструктурована проблема, що складно піддається детальному якісному і кількісному аналізу. Коли йдеться про вивчення функціонуючих систем, що розвиваються, системне представлення методології як наукового методу

пізнання процесу комплексного управління економічним зростанням і розвитком підприємства в умовах зовнішнього середовища, що постійно змінюється, доцільно розглядати з позиції розкриття питань:

- методології як методу пізнання закономірності зміни зовнішнього середовища і оцінки міри її дії на життєдіяльність, темпи економічного зростання і розвитку підприємства;
- методології як методу пізнання закономірності зміни процесів і темпів економічного і соціального розвитку підприємства в умовах необхідної адаптації до змін зовнішнього середовища, у тому числі в умовах економічної і фінансової нестабільності;
- методології як методу економічного аналізу і оцінки потенціалу економічного і соціального розвитку підприємства у взаємозв'язку з методами оцінки ефективності управління його розвитком і оцінки ризиків, стримуючих можливості зростання і розвитку підприємства на різних стадіях його життєвого циклу;
- методології як методу пізнання закономірностей і тенденцій зміни процесів економічного зростання і розвитку підприємства у взаємозв'язку зі зміною процесу взаємодії підприємства з учасниками інвестиційно-будівельної діяльності, зі змінами кон'юнктури на ринку підрядних робіт, ринку матеріалів, ринку робочої сили та ін. [4, с. 100].

Системне представлення методології як методу пізнання досліджуваного явища дозволяє структурувати розкриття методологічних положень у вирішенні проблеми управління розвитком підприємства із застосуванням системного аналізу. Розкриття методологічних положень з позиції системного аналізу відбиває необхідність:

- виявлення закономірностей у забезпеченні і реалізації комплексних процесів життєдіяльності, економічного зростання і розвитку підприємства у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем і концепцією життєвого циклу підприємства як соціально-економічної системи;
- дослідження особливостей прояву системних властивостей реалізації процесу комплексного управління економічним і соціальним розвитком підприємства у взаємозв'язку з екологічними процесами (обумовленими результатами його діяльності) і рівнем нестабільності змін зовнішнього середовища, у тому числі фінансовою;
- обґрунтування методу ідентифікації процесів і параметрів економічного зростання і розвитку підприємства у взаємозв'язку з удосконаленням методів управління потенціалом розвитку підприємства (плануванням, аналізом, оцінкою, контролем);
- застосування методу аналогій (моделювання соціально-економічних процесів і явищ з урахуванням потенціалу оптимізації їх розвитку стосовно концепції життєвого циклу підприємства як системи);
- обґрунтування методологічних принципів формування системи управління соціально-економічним розвитком підприємства;
- розкриття методологічних основ цілепокладання при стратегічному плануванні розвитку підприємства, методів формування і узгодження стратегічних цілей його розвитку;
- методологічного опрацювання теоретичних основ стратегічного управління підприємством у комплексному взаємозв'язку з пошуком оптимального шляху соціально-економічного розвитку підприємства;
- дослідження і обґрунтування методів удосконалення стратегічного управління розвитком підприємства в комплексному взаємозв'язку з обґрунтуванням методів оцінки пріоритетного розвитку, узгодженням стратегічних цілей розвитку і обґрунтуванням механізму їх досягнення;

- дослідження і обґрунтування методів оцінки ефективності управління розвитком підприємства [5, с. 121].

Це концептуальне представлення методологічних положень у вирішенні проблеми управління розвитком підприємства з системної позиції дозволяє:

- по-перше, системно структурувати характеристики розкриття методологічних положень комплексного управління процесом життєдіяльності, а також зростанням і розвитком підприємства;
- по-друге, виділити основні методологічні проблеми досліджуваного явища, орієнтовані на комплексність процесів знання закономірностей зміни зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства в їх взаємозв'язку з урахуванням основ концепції життєвого циклу організації;
- по-третє, розглядати системне розкриття методологічних положень управління розвитком підприємства, як науково-методологічної бази для цілей подальшого здійснення прикладних(організаційно-управлінських і методичних) розробок у вирішенні досліджуваної проблеми.

Застосування системного підходу до розкриття методологічних положень управління розвитком підприємства актуалізує методи вирішення досліджуваної проблеми, що знаходяться на стику ряду наукових напрямів, зокрема:

- знання закономірностей зміни зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства в їх комплексному взаємозв'язку з урахуванням концепції життєвого циклу організації;
- прояви дії законів, що визначають зміни процесів життєдіяльності, зростання і розвитку підприємства в їх комплексному взаємозв'язку [6, с. 31; 7, с. 135].

Застосування елементів системного аналізу в комплексному підході управління підприємством, які розробляються з урахуванням загальних принципів дослідження складних явищ і об'єктів шляхом їх системного характеру, розглядається нами, як раціональний інструмент і для розкриття системної характеристики методології як сукупність методів стосовно управління економічним зростанням і розвитком підприємства. У зв'язку з цим розкриття методологічних положень як сукупності методів, використаних в управлінні підприємством, у тому числі його розвитком, розглядається нами не як єдине, нероздільне ціле, а як система взаємозв'язаних складених методів, їх властивостей і якостей.

Подібний концептуальний підхід дозволяє структурувати зміст методології досліджуваного явища в серію взаємозв'язаних методів, які потрібні в управлінні розвитком підприємства. У вирішенні проблеми комплексного управління зростанням і розвитком підприємства, як засадничі доцільно розглядати такі методи:

- методи (аналітичні, експертні), орієнтовані на об'єктивну ідентифікацію процесів і параметрів економічного зростання і соціально-економічного розвитку підприємства і які сприяють розмежуванню процесів і параметрів його економічного зростання і розвитку;
- методи, спрямовані на об'єктивний вимір рівня економічного зростання і розвитку підприємства, аналіз і оцінку цих процесів у взаємозв'язку з концепцією життєвого циклу організації;
- методи проведення моніторингу економічного зростання і розвитку підприємства, а також процесів, що стримують його зростання і розвиток;
- методи моделювання процесів управління економічним зростанням і розвитком підприємства;
- методи підтримки економічного зростання і розвитку підприємства, орієнтовані на зниження ризиків, що дестабілізують ці процеси;

- методи оптимізації процесів економічного зростання і розвитку підприємства, у тому числі оптимізації його бізнес-процесів, виробничих і соціальних процесів у їх комплексному взаємозв'язку;
- методи обґрунтування вибору кращого варіанта розвитку підприємства виходячи з відповідних критеріїв оптимальності і обмежень;
- методи стратегічного планування процесів економічного зростання і розвитку підприємства;
- методи комплексного аналізу, оцінки і прогнозування рівня економічного зростання і розвитку підприємства, включаючи методи кількісної оцінки дії чинників на його зростання і розвиток;
- методи управління процесом нарощування і реалізації потенціалу зростання і розвитку підприємства, у тому числі потенціалу конкурентоспроможності підприємства, його продукції(робіт, послуг);
- методи обчислення, аналізу і оцінки ефективності управління процесами економічного зростання і розвитку підприємства.

ВИСНОВКИ

Для кожного промислового підприємства характерний свій комплекс проблем, що впливають на результати господарської діяльності.

Пропонується для управління життєдіяльністю підприємств та аналізу проблем сучасних або потенційних, використати таку послідовність дій :

1. Розділяти усю діяльність підприємств на види бізнес-процесів (основні, допоміжні, розвивальні та ін.).
2. Дотримуватися принципу ресурсозабезпеченості, що дозволяє розраховувати необхідний і достатній, а також резервний рівні забезпеченості ресурсами усіх процесів підприємства і реалізовувати, виходячи з цього, основні функції менеджменту.
3. Дотримуватися принципу якості ресурсів.
4. Проводити оцінку ефективність використання ресурсів.
5. Враховувати критерій інноваційності, що показує, наскільки ресурси, процеси і технології відповідають передовому досвіду як у своїй, так і в інших галузях світового і вітчизняного виробництва.
6. Віддавати перевагу рішенню проблем з точки зору їх актуальності і міри впливу на бізнес. Використовуючи цей алгоритм, керівництво компаній може визначити своїми силами причини виникнення проблем і розробити заходи по їх усуненню і попередженню.

Особливо важливим моментом є опис усієї діяльності промислового підприємства у вигляді сукупності бізнес-процесів. Це дозволяє організувати системне управління і контроль усіх операцій з сировиною, матеріалами, устаткуванням, продукцією і іншими товарно-матеріальними цінностями(як по окремих напрямках, так і в цілому по підприємству). При цьому завжди можна простежити ланцюжок послідовних перетворень сировини і матеріалів у готову продукцію, на підставі чого зробити розрахунки ефективності роботи усієї системи виробничих процесів у цілому і кожного процесу зокрема. На практиці ефективність будь-яких процесів залежить від безлічі зовнішніх і внутрішніх чинників, через що кінцевий результат виходить нижче ідеального (теоретично можливого).

ЛІТЕРАТУРА

1. Романчин В. И. Венчурный капитал в стратегии антикризисного управления : монография / В. И. Романчин, И. В. Скоблякова, В. Т. Смирнов. — Орел : ОрелГТУ, 2002. — 256 с.
2. Кублин И. М. Дескриптивный анализ особенностей постлеталентного управления промышленными предприятиями / И. М. Кублин, А. Е. Махметова // Поволжский торгово-экономический журнал. — 2011. — № 2. — С. 162—173.
3. Смирнов В. Т. Кризис как фаза бизнес-цикла / В. Т. Смирнов, В. И. Романчин, И. В. Скоблякова. — М. : Машиностроение-1, 2003. — 277 с.
4. Бурманн К. Нематериальные организационные способности как компонент стоимости предприятия / К. Бурманн // Проблемы теории и практики управления. — 2003. — № 3. — С. 99—104.
5. Ханжина В. Структура рыночного потенциала предприятия / В. Ханжина, Е. Попов // Проблемы теории и практики управления. — 2001. — № 6. — С. 118—122.
6. Агеенко А. А. Методологические подходы к оценке инвестиционной привлекательности отраслей экономики региона и отдельных хозяйствующих субъектов / А. А. Агеенко // Вопросы статистики. — 2003. — № 6. — С. 48.
7. Бойчук І. М. Економіка підприємств : навч. посіб. / І. М. Бойчук, П. С. Харів. — Львів : Вид-во «Сполом», 1998. — 220 с.

REFERENCES

1. Romanchin, V.I., Skoblyakova, I.V. and Smirnov, V.T. (2002), *Venchurnyy kapital v strategii antikrizisnogo upravleniya* [Venture capital in the crisis management strategy], monograph, OrelGTU, Orel, Russia.
2. Kublin, I.M. and Mahmetova, A.E. (2011), “Descriptive analysis features postletalentnogo management of industrial enterprises”, *Povolzhskiy trgovno-ekonomicheskij zhurnal*, no. 2, pp. 162-173.
3. Smirnov, V.T., Romanchin, V.I. and Skoblyakova, I.V. (2003), *Krizis kak faza biznes-tsikla* [Crisis as a phase of the business cycle], Izdatelstvo “Mashinostroenie-1”, Moskow, Russia.
4. Burmann, K. (2003), “Intangible organizational skills as a component of enterprise value”, *Problemyi teorii i praktiki upravleniya*, no. 3, pp. 99-104.
5. Hanzhina, V. and Popov, E. (2001), “Structure of the market potential of the enterprise”, *Problemyi teorii i praktiki upravleniya*, no. 6, pp. 118-122.
6. Ageenko, A.A. (2003), “Methodological approaches to the investment attractiveness of the region's industries and individual business entities”, *Voprosyi statistiki*, no. 6, p. 48.
7. Boychuk, I.M. and Hariv, P.S. (1998), *Ekonomika pidpriemstv* [Business Economics], tutorial, Vidavnistvo «Spolom», Lviv, Ukraine.

УДК 658.15.003.2

ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Линенко А.В., к.е.н., доцент, Карягіна Д.О.

*Запорізький національний університет,
Україна, 69600, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66*

linenko_a@rambler.ru, alsekova@mail.ru

У статті розкрито сутність поняття «оптимізація структури капіталу». Сформульовано основні завдання та мету оптимізації структури капіталу. Досліджено теоретичні, методичні та практичні аспекти механізму оптимізації структури капіталу підприємства на основі різних критеріїв. Запропоновано підходи до формування структури капіталу за критеріями мінімізації середньозваженої вартості, рівня фінансового ризику, максимізації рентабельності загального та власного капіталу, підвищення граничної ефективності формування капіталу підприємства. Розглянуто основні методи оптимізації структури капіталу, а саме оптимізація структури капіталу